

[वेळ: ३ तास]

[गुण:100]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: १ सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२ उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

3. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

प्र.१ मानवी संदेशन आणि मानवेतर प्राण्यांचे संदेशन यांतील फरक सोदाहरण स्पष्ट करा. २०

किंवा

प्र.२ रोमन याकोबसनचे भाषिक संप्रेक्षणाचे मुनारूप स्पष्ट करून भाषेची सहा कार्ये स्पष्ट करा. २०
भाषिक सापेक्षतावादाविषयीचा 'सपीर' आणि 'व्होर्फ' यांचा सिद्धांत विशद करा.

किंवा

प्र.३ भाषेच्या विकासाची संकल्पना सांगून भाषेच्या प्रगतीचे निकष किंवा मापदंड सविस्तर स्पष्ट करा. २०
"प्रमाण भाषा म्हणजे काय ते सांगून प्रमाण भाषा आणि बोली यांच्यातील संबंधाविषयी चर्चा करा.

किंवा

प्र.४ बोलीच्या अभ्यासाची गरज व महत्त्व विशद करा व बोलीच्या अभ्यासाची साधने सांगा. ३०
खालीलपैकी प्रत्येक गटांतील प्रत्येकी एक टीप लिहा.

'अ' गट- १. मानवी भाषेची सर्जनशीलता

किंवा

भाषेचे सौंदर्यात्मक कार्य

'ब' गट- १. भाषा आणि संस्कृती संबंध

किंवा

भाषा नियोजनाची उद्दिष्टे

'क' गट- १. प्रमाण भाषेची आवश्यकता

किंवा

बोली अभ्यासाचे महत्त्व

प्र.५

खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

१०

१. मानवी भाषेची रचना ही किती स्तरीय आहे.

२. मानवी भाषा ही कोणती संस्था आहे ?

३. मानवी भाषेची कोणतेही दोन कार्ये सांगा.

४. भाषाद्वित्व म्हणजे काय?

५. भाषानियोज म्हणजे काय ?

६. भाषेचा -हास म्हणजे काय ?

७. बोली म्हणजे काय?

८. मराठीच्या कोणत्याही दोन बोलींची नावे लिहा.

९. बोली भूगोल म्हणजे काय?

१०. प्रमाण भाषा म्हणजे काय ?

